

VERSLAG van de vergadering van de statencommissie Zorg, Cultuur en Welzijn van 15 november 2004 Aanwezig:

mw.drs. A.J. Dekker (D66), voorzitter, dhr. J.G.P. van Bergen (gedeputeerde), mw.mr. J.G.J. Kamp (gedeputeerde), dhr. R. van Benthem (VVD), dhr.dr. R. Bisschop (SGP), dhr. M. van Dijk (PvdA), dhr. H. Hooijer (VVD), mw. G.B. van Keulen-Saenger (D66), dhr. S.J. Klarenbeek (VVD), dhr. H.R.A.L. Klein Kranenburg (CDA), dhr. C.J. van Kranenburg (CU), dhr. W. de Niet (CDA), dhr.drs. B. Nugteren (GL), dhr.drs. J.P. Overbeek (PvdA), dhr.drs. P.C. Pollmann (PvdA), dhr. A. Schiedon (SP), mw.drs. J. Vonk-Vedder (CDA) alsmede dhr.drs. R.E. de Vries (D66);

Afwezig:

dhr. H. Göcman (GL), dhr.drs. A. Najib (PvdA), mw. P. Pieper-Hagen (CDA), dhr. T. Ruttenberg (LPF) en dhr.ir. B.A. Witteman (SP);

Van ambtelijke zijde aanwezig:

mw.drs. J.J.C. Stam (adjunct griffier), mw. B. Vet (commissiesecretaris) alsmede mw. G. van Weerd (verslag).

---

1. Opening

De voorzitter, mevrouw Dekker, opent de vergadering met een woord van welkom.

2. Ingekomen stukken

- a. Brief aan bestuur van het Provinciaal Gehandicaptenplatform Utrecht: de voorzitter meldt dat de commissie een nieuw conceptantwoord zal ontvangen.
- b. Memorandum betreffende overzicht financiële inzet provincies met betrekking tot welzijn en sport: wordt voor kennisgeving aangenomen.
- c. Memorandum betreffende follow up bijeenkomst huisartsenzorg: wordt voor kennisgeving aangenomen.

3. Mededelingen

- a. Notitie inzake beantwoording van vragen statenleden inzake agendapunt 8, virtueel verzorgings- en verpleeghuis.
Afgesproken wordt deze notitie voor de vergadering van 20 december a.s. te agenderen (NB: vergadering begint om 9.30 uur).
- b. Notitie inzake evaluatie Kunstzinnige vorming: ter informatie voor deze commissie.
- c. De heer Van Bergen memoreert dat de staten middelen beschikbaar hebben gesteld om op kosten van de provincie 2 x per jaar alle Utrechtse musea gratis open te stellen. Het eerste gratis museumweekend heeft in het laatste weekend van oktober plaatsgevonden en was een groot succes. Er was een verdubbeling van het aantal bezoekers, soms werd zelfs het drievoudige van het normaal aantal bezoekers geconstateerd. T.z.t. zal de commissie hierover een bredere evaluatie ontvangen.
De heer De Niet signaleert dat niet alle Utrechtse musea aan de actie hebben meegedaan. Voorts noemt hij Kasteel Haarzuilens dat bezoekers niet klantvriendelijk zou hebben ontvangen. De heer De Niet zal hierover aanvullende informatie aan de heer Van Bergen doen toekomen.

De heer Van Kranenburg vraagt of bezoekersaantallen kunnen worden uitgesplitst in de laatste én in de eerste dag van de week. De heer Van Bergen zegt dit toe.

4. Verslag van 11 oktober 2004

Opgemerkt wordt dat de vertegenwoordiger van Bureau Jeugdzorg de heer Van Wijk (en niet Van Dijk) heet.

Met inachtneming van deze opmerking, alsmede het wijzigingsblad, wordt het verslag van deze vergadering vastgesteld.

De heer Van Kranenburg had aangekondigd dat hij zou terugkomen op inzet van extra middelen voor de Jeugdzorg. Na de laatste statenvergadering, ziet hij daarvan af.

Lijst met toezeggingen: is inmiddels geactualiseerd.

De commissieleden kunnen vragen hierover aan de griffie voorleggen.

5. Rondvraag

Mevrouw Vonk geeft aan dat zij de stukken voor deze vergadering pas op dinsdag per post heeft ontvangen, terwijl is afgesproken dat deze stukken 10 werkdagen van te voren moeten binnenzijn. Overigens hebben andere commissieleden de stukken wel op tijd ontvangen.

Mevrouw Stam antwoordt dat het inderdaad de bedoeling is om stukken eerder naar de commissie te verzenden, echter, daarvan is de consequentie dan wel dat GS-stukken, die op dinsdag worden behandeld, niet in de verzending kunnen worden meegenomen. Wellicht kan dit de afhandeling van stukken vertragen.

6. PS-voorstel Vormgeving Utrechts Bibliotheekwerk

De voorzitter geeft het woord aan de insprekers.

De heer J. Verkroost, voorzitter van de stuurgroep bibliotheekvernieuwing modernisering Amstel Vecht en Venen (Abcoude, Ronde Venen, Loenen, Breukelen en Maarssen) zet uiteen dat het proces naar wens is verlopen. Ook is het overleg met de provinciale stuurgroep plezierig verlopen.

Op 1 januari a.s. zal er een federatie worden gevormd en vervolgens wordt er in 2006 een fusie voorzien.

Spreker geeft aan dat de stuurgroep nu tegen het Startconvenant aanloopt. Dat convenant is in 2001 gesloten tussen OCW, VNG en IPO en wordt nu geïmplementeerd. Toen het convenant gesloten werd, waren de financiële vooruitzichten van gemeenten rooskleurig, echter, daarvan is nu geen sprake meer. Gemeenten hebben het in financieel opzicht zwaar, maar moeten wel de bibliotheken “in de lucht houden”. De stuurgroep wil daar meer tijd voor vragen dan nu wordt voorzien.

Uitgangspunt van de bibliotheekvernieuwing is het organiseren van een vraaggericht netwerk. In voorliggende notitie worden o.a. de perspectieven voor de eindfase beschreven. Juist die punten zijn voor de stuurgroep van groot belang. De stuurgroep heeft er begrip voor dat de nieuwe serviceorganisatie tijd nodig heeft. In het voorstel wordt een periode van vier jaar genoemd, maar wel wordt de suggestie gedaan om na twee jaar een evaluatiemoment in te lassen. De stuurgroep vraagt wat de meerwaarde van de evaluatie is en wat de consequenties daarvan voor het proces kunnen zijn, in de komende vier jaar maar ook daarna. Een vraaggerichte netwerkorganisatie houdt in dat de basisbibliotheken ook de vrijheid moeten krijgen om hun eigen keuzes te maken. Het voorstel echter is om de omgebouwde provinciale Utrechtse bibliotheekcentrale als serviceorganisatie in te zetten en de bibliotheken moeten hun producten van die serviceorganisatie afnemen. Graag wil hij weten of de basisbibliotheken na vier jaar vrij zijn om zelfstandig te bepalen waar ze gaan inkopen.

Een ander probleem betreft het instapniveau. Gemeenten dienen 11 of 12 euro per inwoner bij te dragen. Wanneer gemeenten daartoe niet in staat zijn, dan moeten zij middels een intentieverklaring

verklaren dat zij over twee jaar wel aan de instapniveaus zullen voldoen. In dit voorstel staat dat de provinciale gelden tot 2009 kunnen worden ingezet, dus 4 jaar in plaats van 2 jaar. Dat is verheugend. Echter, niet kan worden uitgesloten dat er in de provincie “witte vlekken” gaan ontstaan. Er zijn gemeenten die meer bijdragen dan het vereiste instapniveau, en dat kan ertoe leiden dat zij nu op de bibliotheken gaan bezuinigen. Anderzijds zijn er gemeenten die grote problemen voorzien om op het gewenste instapniveau te komen.

Spreker pleit voor meer ruimte en flexibiliteit om het instapniveau te kunnen bereiken. Gemeenten moeten de kans krijgen om op resultaatgerichtheid de toekomst te kunnen ingaan.

Voorts meent hij dat in voorliggend voorstel is gekozen voor een realistische insteek voor wat betreft het inverdieneffect, echter, hoe moet er worden gehandeld, wanneer het inverdieneffect na vier jaar niet wordt gehaald? Voorts vraagt hij hoe het zit met de inzet van provinciale financiële middelen over vier jaar.

De heer E. de Groot, SUB, directeur Bibliotheek Amersfoort leest zijn inspraaknotitie voor. Alle aanwezigen hebben deze notitie in afschrift ontvangen. Korthedshalve zij daarnaar verwezen. (bijlage)

Mevrouw Vonk vraagt waarom inspreker stelde dat “vermeden moet worden dat de verdeling van middelen in de toekomst een splijtzwam kan worden tussen de bibliotheken.”

De heer De Groot antwoordt dat de verdeelsleutel, die in de financiële paragraaf wordt gehanteerd, bij bibliotheken de nodige vragen heeft opgeroepen. Hij wil deze vragen graag met de gedeputeerde doornemen om te vermijden dat er een onevenwichtigheid tussen bibliotheken zou gaan ontstaan. Een nadere analyse van de verdeelsleutel en de toegepaste methodiek wordt wenselijk geacht.

De heer G. Swillens, voorzitter van de stuurgroep, laat weten dat hij geen behoefte heeft aan inspreken. Hij sluit zich geheel aan bij de twee voorgaande sprekers.

De heer Pollman heeft waardering voor voorliggend voorstel van GS. De organisaties hebben hard gewerkt om dit voorstel te ontwikkelen, een en ander onder regie van de provincie Utrecht. Positief is het ook dat voorliggend voorstel fundament geeft voor de toekomst van de bibliotheken. Duidelijk is ook dat er nog veel werk moet worden verzet om de taak en functie van de nieuwe structuur vorm te laten krijgen.

Graag wil hij van de gedeputeerde weten hoe hij de rol van de spelers in het vervolgproces ziet. Zijn fractie vindt het een goede zaak dat er in 2006 een evaluatie van het proces gaat plaatsvinden, echter, een regelmatige voortgangsrapportage aan deze commissie over de herstructurering is ook noodzakelijk.

Spreker verwijst naar het cijfermateriaal, waar wordt gesproken over het instapniveau, het startconvenant, de kosten per inwoner per gemeente, en de kosten per inwoner van de provincie. Het rijk heeft het instapniveau in het startconvenant bepaald. De provincie tracht nu de termijn daarvoor van 2007 naar 2009 op te rekken. Zijn vraag is of dat wel haalbaar zal zijn, temeer daar dit wel bepalend zal zijn voor het resultaat. Veel zorg is er over de financiën, juist omdat bibliotheken vaak bij bezuinigingsoperaties betrokken zijn.

Eén van de sprekers vroeg om een meerjarenezekerheid ten aanzien van de financiën. Dat is een moeilijke zaak. Door het politieke college worden er 1 x per 4 jaar prioriteiten gesteld. De PvdA vindt de bibliotheken één van de belangrijkste prioriteiten, juist omdat het hier een laagdrempelige voorziening betreft, die in stand moet worden gehouden. Echter, hij kan niet over 2006, 2007, 2008 en 2009 heen kijken. Wel zegt hij toe dat de PvdA zal pleiten voor een meerjarige financiële zekerheid voor de Utrechtse bibliotheken.

Mevrouw Van Keulen memoreert dat de stuurgroep twee jaar aan het voorstel heeft gewerkt. Er moeten wel hele goede redenen zijn, willen de staten daarvan gaan afwijken. Feitelijk gaat het hier om een package deal. Vanaf het begin was duidelijk dat alle partijen bij het proces betrokken moesten worden en blijven. Er is veel “gepolderd” om het proces in goede banen te leiden. In de ogen van D66 is er dan ook sprake van een breekbaar compromis. De insteek was dat er een simpel systeem van basisbibliotheken zou ontstaan met een eenvoudige ondersteuningsstructuur. Dat is echter niet gelukt; de structuur is redelijk complex geworden.

Gemeenten blijken ook niet allemaal onverdeeld gelukkig met het voorstel te zijn. Zo kwamen de criteria voor het instapniveau pas heel laat in het proces naar voren. Het rijk heeft dit pas heel laat aangekondigd. Het instapniveau vormt een groot probleem. Gebleken is dat 1/3^e deel van de Utrechtse gemeenten niet aan dat instapniveau kunnen voldoen. Graag hoort zij om welke gemeenten het gaat en hoever zij van dat instapniveau afzitten. In dit kader verwijst zij naar pag. 11 waar wordt gemeld dat gemeenten die na de overgangsfase niet het instapniveau hebben bereikt, in de navolgende eindfase niet in aanmerking komen voor provinciale middelen. D66 vindt dit toch wel een zware uitspraak. Een debat is volgens D66 nodig over de vraag hoe daar dan mee om moet worden gegaan.

Gemeenten zijn huiverig om hun macht aan het SUB af te staan. Het kost tijd om vertrouwen te geven. Niet duidelijk is wie het externe bureau controleert, dat het proces begeleidt.

Ook vraagt zij hoe de kwaliteit van het proces in de gaten wordt gehouden; ligt hier een taak voor de provincie?

Er is een budgetcontract afgesloten, echter, wanneer niet de gewenste kwaliteit wordt geleverd, hoe wordt dat dan opgelost?

Positief is het dat de provincie de nodige gelden in de bibliotheken wil steken. Ook is het goed dat bibliotheken gezamenlijk gaan collectioneren. Echter, waakzaamheid in dit proces blijft geboden.

De heer Schiedon laat weten dat de SP zeer veel belang hecht aan een goede bibliotheekvoorziening. Zijn fractie stemt dan ook in met voorliggend voorstel, zij het dat de voorgestelde structuur wel ingewikkeld is.

Hij mist in dit voorstel aandacht voor de gebruiker. Zo moeten bibliotheken financieel laagdrempelig blijven. Hij pleit ervoor om de jeugd tot 18 jaar gratis gebruik te laten maken van de voorziening. Spreker stoort zich toch enigszins aan de “managementprietpraat” die uit de stukken oprijst. Zo wordt gesproken wordt over vraaggestuurd cultureel ondernemerschap. Dit mag niet leiden tot eenzijdige “trendy” collectievorming. In die zin pleit spreker ervoor om duidelijke kwaliteitseisen te formuleren waaraan vooral de kleinere vestigingen moeten voldoen. Hij steunt het pleidooi van insprekers om meerjarige financiële zekerheid te bieden. Daarvoor zijn z.i. zeker middelen aanwezig.

De heer Van Kranenburg sluit zich aan bij de opmerking van D66 dat de structuur toch wel erg complex is geworden. Dat is toch een zorgelijk punt, echter, een alternatief is niet voorhanden. Ook hij pleit ervoor dat deze commissie regelmatig over de voortgang wordt geïnformeerd, vooral wanneer het mis dreigt te gaan.

Vragen heeft hij over punt 3.2, 3^e bolletje, waar wordt aangegeven dat de totale kosten van de sollicitatieprocedure voor de directievoering op € 65.000,- worden begroot. Concreet is zijn vraag hoeveel mensen er voor dat bedrag zullen worden geworven.

De heer Bisschop laat weten dat een lokale SGP aantekeningen zal plaatsen bij aanschaf en collectiebeleid van lokale bibliotheken. Bibliotheken hebben ook een wettelijke taak en vanuit dat perspectief heeft hij voorliggend voorstel beoordeeld. De wijze waarop dit voorstel tot stand is gekomen, vindt hij positief. Ook staat hij achter de inhoud van het voorstel omdat daarmee wordt bewerkstelligd dat er in het bibliotheekwerk een vernieuwingsslag komt. Een bibliotheek wil hij eigenlijk kenschetsen als een informatiebemiddelaar. De uitgangspunten spreken hem aan. De SGP kan instemmen met voorliggend advies.

Spreker vraagt wanneer de evaluatie plaats gaat vinden: halverwege het proces of aan het einde van het proces? Graag wil hij t.z.t. bespreken welke consequenties bepaalde uitkomsten van een evaluatie kunnen hebben. Daarover moet tijdig duidelijkheid bestaan. Een evaluatie zonder consequenties heeft z.i. weinig zin.

De heer Nugteren sluit zich aan bij de positieve woorden die over voorliggend voorstel zijn uitgesproken. Feitelijk gaat het hier om een inhaalslag, zowel landelijk als provinciaal, en hij wil alle betrokkenen, die aan dit advies hebben meegewerkt, daarmee complimenteren. GL wil het voorstel vooral beoordelen op toegankelijkheid voor ouderen en jongeren. Zo is het positief dat alle vestigingen open blijven.

GL sluit zich aan bij de opmerking van de SGP dat iedere bibliotheekvestiging een minimumpakket in huis moet hebben.

Ook GL wil graag weten hoe het met de financiën gaat, na deze periode. Van groot belang is ook de betrokkenheid van gemeenten. Hij vraagt of de gedeputeerde daarover iets kan zeggen. Het gaat hier om een goed plan, echter, wanneer gemeenten zich daar niet aan willen committeren, dan zal het alleen om een tijdelijke actie gaan en zullen bibliotheken uiteindelijk toch in een diep gat vallen. GL heeft er overigens geen bezwaar tegen om het jaar 2007, met het oog op het instapniveau, te handhaven.

De heer Hooijer vindt het heel positief dat, na een moeizame start van het proces, alle betrokkenen nu aan vertrouwen werken. Hij dringt er wel op aan dat het proces met voortvarendheid wordt aangepakt. D66 heeft gevraagd welke gemeenten onder het instapniveau zitten. Het antwoord op die vraag vindt hij minder interessant. Wel wil hij weten hoeveel gemeenten onder het instapniveau zitten en hoe ver ze onder dat instapniveau zitten. De VVD is van oordeel dat er iets aan schrijnende situaties moet worden gedaan.

Wanneer de regionale bibliotheekvestigingen een zakelijk risico aangaan, dan is het wel zaak dat ze dat kunnen afdekken. Er moet een garantie voor de inkomsten worden gegeven. Hij gaat ervan uit dat provincie en gemeenten die garantie zullen bieden. Hij vindt het een taak van de provincie om duidelijk te maken hoe de inkomstenstroom er richting bibliotheken uit zal zien, ook ná deze collegeperiode.

Mevrouw Vonk laat weten dat het CDA positief is over het gevoerde proces, waaraan door alle betrokkenen met vertrouwen is gewerkt. Uit contacten met wethouders, raadsleden of bibliotheekbestuurders bleek dat iedereen het erover eens is dat dit een goed en noodzakelijk proces is. Het CDA vindt dan ook dat de modernisering doorgang moet vinden.

Wel wil het CDA de volgende vragen en opmerkingen naar voren brengen.

- Het proces zal na de besluitvorming in een uitvoerende fase komen. In dat proces zullen participanten vanuit het eigen perspectief gaan werken. De vraag is nu wie dat proces gaat bewaken en gaat aanjagen. Is er een kwartiermaker aangesteld?
- In hoofdstuk 4 worden randvoorwaarden gesteld voor de periode na 2008 om deel te kunnen blijven uitmaken van het bibliotheeknetwerk, o.a. gecertificeerd zijn en voldoen aan het landelijk instapniveau. Echter, er zijn gemeenten die de instapeis bij lange na niet zullen halen en daar zelfs tot 30% onder kunnen zitten. Maar er zijn ook gemeenten die daar ruim boven zitten en daarom willen gaan bezuinigen. Het is dan ook de vraag of het resultaat, zoals dat hier voor ogen staat, wel gehaald kan worden. De huidige tijd wordt gekenmerkt door financiële krapte. Veel gemeenten hebben immense bezuinigingsoperaties voor de deur staan. En nu is al bekend dat er veel gemeenten zijn die ook op het bibliotheekwerk willen gaan bezuinigen. Zij vraagt wat de gedeputeerde gaat ondernemen om gemeenten hun budgetten voor de bibliotheek tenminste te laten handhaven.

Ook wil zij weten hoe met gemeenten moet worden omgegaan die niet aan de instapeisen kunnen voldoen. Zij vraagt of de provincie voor noodlijdende gemeenten geld beschikbaar wil stellen. Nadrukkelijk stelt zij dat het laten “bungelen” van dergelijke gemeenten voor het CDA niet bespreekbaar is.

- De gedeputeerde neemt in dit stuk een voorschot op de begroting in 2009. Als uitgangspunt wordt gesteld dat het huidige jaarlijkse bedrag van € 1 miljoen uit het coalitieakkoord structureel beschikbaar moet worden gesteld voor het bibliotheekwerk. Zij vraagt wat de gevolgen zijn, wanneer daarvan wordt afgezien.
- De service-organisatie (SO) moet backoffice taken gaan uitvoeren voor de regionale bibliotheek, die verplicht moeten worden afgenomen. Door veel bibliotheken wordt dit gezien als verplichte winkelnering. Het CDA begrijpt dat er is gekozen voor een overgangsfase. In de eindfase wordt onder paragraaf 2.2. gesteld dat de werkwijze van de serviceorganisatie wordt overgelaten aan de SUB. Het toekomstige takenpakket zal derhalve worden bepaald door de bibliotheken. Wellicht is het ook mogelijk dat na 2008 ook de stelseltaken niet meer verplicht behoeven te worden afgenomen. Als het SUB goed functioneert naar ieders tevredenheid, is dat geen probleem. Echter, wat gaat er gebeuren als het SUB niet naar tevredenheid functioneert. Hebben de staten dan de mogelijkheid om in te grijpen? Is het voor de staten dan mogelijk om de subsidie niet rechtstreeks naar de SO te laten gaan, maar richting basisbibliotheek, zodat deze vrij zijn in hun inkoopbeleid? De service-organisatie krijgt voor het leveren van stelseltaken subsidie van de provincie. In hoeverre kan men ervan uitgaan dat deze taken geleverd zullen gaan worden tegen marktconforme prijzen?
- In het proces tot modernisering is pas op het laatste moment gesproken over financiën. Pas na de zomervakantie zijn de financiële plaatjes bekend geworden. Tot dat moment ging het proces redelijk goed, nu zijn er tendensen waarneembaar dat het niet goed gaat. Zo is de stuurgroep Heuvelrug vorige week in grote onmin uit elkaar gegaan. De tegenstellingen zijn terug te voeren op groot tegen klein in relatie tot financiën, zeggenschap, organisatie en zeggenschap in en van het SUB. Komen er nu 8 regiodirecteuren in het SUB? In het eindadvies staat ook de “gedempte” stemverhouding. Wat betekent dit? Afgezet naar inwoners in het verzorgingsgebied, kan de demping inhouden dat de meest gedempte zetel een inbreng heeft van 5,3% Nieuwegein en 6.1% voor West Utrecht, 18,7% voor het Eemlandse met Amersfoort en 13,9% voor Midden Utrecht en voor de stad Utrecht een inbreng van 23,3%. Als men af wil van “aangesloten – zelfstandig”, dan wordt hiermee juist de tegenstelling tussen groot en klein vergroot. Het CDA is voorsnog tegen deze “gedempte” stemverhouding. Na de evaluatie over vier jaar kan dit punt eventueel weer aan de orde komen.
- Voorts signaleert spreekster dat de bibliobus straks voor 60% gesubsidieerd zal worden. De bus gaat vallen onder de service-organisatie. Omdat de bibliobus geen onderdeel uitmaakt van de instapeis, zal deze dienst als eerste worden wegbezuinigd binnen het bibliotheekwerk. Dat betekent dat de bibliobus voor overige gebruikmakende gemeenten alleen maar duurder wordt. Een bibliobus of een andersoortige gelijkwaardige dienstverlening verhoogt de leefbaarheid in kleine kernen en juist dit onderdeel is voor de staten een groot goed. Zij vraagt hoe de staten hier greep op kunnen houden.

De heer Van Bergen dankt de commissie voor de brede positieve reacties aangaande voorliggend voorstel van de stuurgroep, dat GS als kaderstellend stuk aan de staten wil voorleggen. Hij is er eveneens van overtuigd dat er nog veel moet gebeuren. Om die reden heeft het college het voorstel van de stuurgroep overgenomen om voor de uitwerking van het model een overgangperiode van 4 jaar te nemen, echter, het model op hoofdlijnen staat en is het vertrekpunt. Alle actoren, inclusief de regiobibliotheken i.o., zullen bij de verdere uitwerking worden betrokken. Duidelijk is dat het tempo hier en daar verschilt. Zo is het tempo op de Heuvelrug teruggevallen, terwijl men daar eerst lang

voorop liep. Daar raakt het geduld op. Hij onderschrijft dan ook het pleidooi van de VVD om de vaart in het proces te bewaken.

Het geven van vertrouwen, heeft alles te maken met de positie van de voormalige provinciale Utrechtse bibliotheekcentrale. Deze heeft als belangrijke speler een wending ten positieve aan het proces gegeven. Door het CDA zijn vragen gesteld over de risico's van grote en kleine spelers. Hij heeft dat zo niet ervaren, ook niet toen hij als waarnemer bij de stuurgroep aanwezig was. Er ligt een gemeenschappelijk belang van alle bibliotheken om van het proces een succes te maken. De gemeentelijke bibliotheek Utrecht houdt zich bezig met ICT voor het totale netwerk. Ook deze speler heeft er belang bij om in dit netwerk zijn positie goed te bewaken.

Er ligt nu een model voor, dat moet worden uitgewerkt. Het SUB is het college van directeuren van de toekomstige regiobibliotheken. De provincie zal de rol van kwartiermaker op zich nemen. Daarvoor zijn ook middelen beschikbaar gehouden. Overwogen wordt om, in samenspraak met de deelnemers van het SUB, een extern deskundige in te schakelen.

Ook de kwaliteitsbewaking is een belangrijke opdracht voor het SUB.

Vragen zijn er gesteld over het instapniveau, opgelegd door de rijksoverheid. Overigens blijft de rijksoverheid veel middelen beschikbaar stellen voor de vernieuwing van het bibliotheekwerk. De rijksoverheid is daartoe bereid mits gemeenten deze gelden niet gebruiken om gaten te vullen of om zelf financieel een stapje terug te doen. Duidelijk is dat gemeenten hun eigen verantwoordelijkheid voor nut, noodzaak en ontwikkeling van het bibliotheekwerk moeten nemen.

Duidelijk is dat ook de gemeenten "aan de lat staan". Hij onderkent inmiddels dat gemeenten, en met name hun portefeuillehouders, een positieve houding gaan innemen ten aanzien van de bibliotheekvernieuwing. Echter, gemeenten hebben het financieel zwaar. Het instapniveau wordt door IPO en VNG ondersteund. Het instapniveau is gebaseerd op datgene waaraan 80% van de Nederlandse gemeenten voldoet, voor wat betreft hun verantwoordelijkheid voor het bibliotheekwerk. Dat wil zeggen dat 80% van de Nederlandse gemeente voldoet aan het instapniveau van 11 euro per inwoner.

Het is bedoeld als een norm, waarnaar degenen die er boven zitten, mogen terugzakken. Het rijk begrijpt dat niet alle gemeenten aan die norm kunnen voldoen, en wil daar twee jaar voor uittrekken. In de provincie Utrecht voldoet 30% van de gemeenten (12 gemeenten) niet aan het instapniveau. Vanuit het Utrechtse zal worden bepleit dat gemeenten de ruimte moeten krijgen, mits ze de ambities voor de bibliotheekvernieuwing onderschrijven, om naar het instapniveau toe te groeien. Diverse sprekers hebben reeds bepleit de termijn op te rekken tot 4 jaar en om maatwerk te mogen leveren. Hij zal in de komende tijd met de 12 gemeenten in overleg gaan om na te gaan hoe ze inhoudelijk tegen het proces van bibliotheekvernieuwing aankijken, wat de financiële situatie is, en hoeveel tijd er nodig is om naar het instapniveau toe te kunnen groeien. Hij zal deze commissie over de uitkomsten informeren. Op basis van maatwerk, kunnen er wat hem betreft provinciale middelen beschikbaar worden gehouden voor deze gemeenten.

Hij is nog niet zover dat hij nu al een antwoord heeft op de vraag hoe moet worden gehandeld wanneer gemeenten uiteindelijk toch niet aan het instapniveau kunnen voldoen. Hij gaat er vooralsnog van uit dat gemeenten daaraan wel kunnen voldoen. In die zin "gaat hij op pad met een missie". Ook hij wil geen witte vlekken in het provinciale bibliotheeknetwerk.

Halverwege het proces zal er met alle betrokkenen worden geëvalueerd. O.a. zal de vraag aan de orde kunnen komen of tussentijdse bijsturing van het eindmodel nodig wordt gevonden. Wanneer daartoe aanleiding bestaat, is dat zeker bespreekbaar. Uiteraard zal hij eerst in gesprek gaan met de commissie REG, wanneer van de hoofdlijnen van het stuurgroepmodel zou worden afgeweken.

Hij zegt toe dat deze commissie over de voortgang van de ontwikkelingen zal worden geïnformeerd. Er zijn middelen apart gezet voor het faciliteren van de directievoering, bedoeld als ondersteuning van de wervingskosten voor de 8 regiodirecteuren. De provincie stelt hiervoor een budget beschikbaar.

Ook hij heeft helaas moeten constateren dat er gemeenten zijn die op de bibliobus willen gaan bezuinigen. De provincie zal 60% van de kosten van de bibliobus gaan subsidiëren. Daardoor wordt het voor gemeenten wel erg aantrekkelijk om de bibliobussen in de kleine kernen te handhaven.

Hij onderschrijft de opmerking van de SGP dat er geen sprake kan zijn van een vrijblijvende evaluatie. In de overgangperiode is er sprake van gedwongen winkelnering. Wil men kwaliteit en inverteer-effecten bereiken in de collectieve taken en wil men de serviceorganisatie kans geven om zich te positioneren in het bibliotheeknetwerk, dan moet dat worden gedaan in de eerste periode zoals door de stuurgroep wordt voorgesteld. Het is aan het netwerk en aan de SUB zelf, om te bepalen of men, gelet op de kwaliteit, wil doorgaan met het afnemen van taken van de service-organisatie. Als dat niet op orde is, dan is het „einde oefening”. Na vier jaar kunnen de bibliotheken zelf kiezen waar en hoe zij de taken gaan afnemen.

De heer Pollmann vindt het positief dat ook de VVD pleit voor continuering van financiering. Het zal niet eenvoudig zijn om de termijn van 2007 op te rekken naar 2009, echter, het is zeker het proberen waard.

De PvdA vindt het van belang dat deze commissie de ontwikkelingen blijft volgen en hecht zeer aan voortgangsrapportages.

Mevrouw Van Keulen vindt het positief dat de gedeputeerde met een missie op pad gaat, echter niet alleen de wethouders, maar ook de gemeenteraden moeten hierbij worden betrokken. Zij begrijpt van de gedeputeerde dat de huidige directeuren moeten solliciteren naar de vacante directieposities in de nieuwe structuur. Nogmaals vraagt zij wie het externe bureau bewaakt; zij neemt aan dat dit in de voortgangsrapportage wordt meegenomen.

De heer Nugteren sluit zich aan bij de vraag van de PvdA om als commissie regelmatig over de voortgang van het proces te worden geïnformeerd. Ook hij onderstreept het belang van het commitment van alle gemeenten bij de bibliotheekvernieuwing. Ook dit punt dient in voortgangsrapportages tot uitdrukking te komen.

De heer Hooijer vraagt wie de rekening krijgt, wanneer na de evaluatie, de service-organisatie “op de fles zou gaan”. Graag wil hij weten of de provincie sancties heeft wanneer afspraken over instapniveau of evaluatie niet worden nagekomen.

Mevrouw Vonk vindt het een goede zaak dat er een extern begeleider voor het proces wordt aangetrokken. Nogmaals vraagt ze hoe moet worden gehandeld wanneer de inverteer-effecten niet worden gehaald. Voor wat betreft de evaluatie, sluit zij zich aan bij opmerkingen van GL. Heel positief vindt zij het dat de gedeputeerde, met het oog op de instapeis, met een missie op pad gaat. Zij vindt dat overigens ook niet meer dan logisch omdat de provincie Utrecht 26% onder het landelijk gemiddelde blijft, qua investeringen in het bibliotheekwerk.

De heer Van Bergen antwoordt dat hij, met het oog op de financiën, gehouden is aan een periode van vier jaar. Hij heeft als G.S.-lid niet de mogelijkheid om over zijn graf heen te regeren, het is aan de politiek om daar iets van te vinden. Het college van G.S. kan het bedrag van 1 miljoen euro t/m 2008 beschikbaar stellen, maar niet langer, tenzij de staten daar anders tegenover staan.

Hij zegt de commissie een halfjaarlijkse voortgangsrapportage toe.

Formeel heeft hij richting gemeenten geen sancties, wanneer zij afspraken in het kader van de bibliotheekvernieuwing niet nakomen. Echter, wanneer bibliotheken en gemeenten tot de conclusie komen dat het model zo moet worden uitgewerkt, en gemeenten de provincie ervan kunnen overtuigen dat ze meer tijd nodig hebben om aan het instapniveau te voldoen, dan is hij bereid om na te gaan of de provincie middelen kan inzetten voor de vernieuwing. Nadrukkelijk stelt hij dat 95% van de middelen voor de bibliotheken door de gemeenten zelf geleverd moeten worden. De externe begeleider wordt door de provincie bekostigd en de provincie, als regisseur, zal de kwaliteit van de externe inzet blijven bewaken.

De inverdieneffecten, die berekend zijn door een extern bureau, vloeien rechtstreeks voort uit de keuzes die nu gemaakt zijn op het gebied van de collectieve taken.

De voorzitter constateert vervolgens dat alle fracties positief over voorliggend advies adviseren, maar het niet als een sterkstuk voor PS willen agenderen, gezien de importantie van dit onderwerp.

7. PS-voorstel Cultuurprogramma 2005-2008

De heer Klein Kranenburg is van oordeel dat de reacties in de Nota van Beantwoording niet overal van integraliteit getuigen.

Ten aanzien van het Erfgoedhuis, pleit het CDA ervoor om concreter te zijn, daar waar het gaat om recreatie en toerisme die een directe relatie hebben met cultuurbereik. Op pag. 21 van de Nota van Beantwoording wordt het Erfgoedhuis nog een keer genoemd. Ook hier is nadere concretisering wenselijk.

Ten aanzien van de nota, valt op dat een aantal posten als PM wordt aangeduid. Dat betekent dat onduidelijk is hoe groot het bereik van het besluit is, dat nu wordt genomen. Graag hoort hij of besluitvorming over alle voorstellen al dan niet aan de orde is. Overigens vindt het CDA dat een aantal voorstellen nader moet worden uitgewerkt. Na de opmerking van de voorzitter, dat het hier om een kadernota gaat, laat de heer Klein Kranenburg weten dat hij wel met de kaders wil instemmen, echter, op voorhand wil hij nu niet met alle plannen instemmen.

Spreker verwijst naar de inleiding waar melding wordt gemaakt van “een initiatiefrijke provincie, en dat inzet wordt gericht op behoeften”. Vastgesteld dient te worden voor wie deze tekst is geschreven en wat hier eigenlijk wordt bedoeld.

Voorts worden er prestatieafspraken aangekondigd, echter, niet wordt aangegeven hoe er wordt gehandeld wanneer een prestatieafpraak niet wordt gehaald. Zijn fractie is het eens met het continueren van cultuureducatie, maar wat gaat er gebeuren wanneer dat niet doorgaat? Spreker stelt voor om de structurele financiering voor cultuureducatie in het voortgezet onderwijs na 2008 te combineren met het ontwikkelen van een plan, in overleg met gemeenten, voor nadere uitwerking van samenhang e.d.

De kosten van cultuureducatie in het onderwijs worden begroot op € 350.000,-, maar niet duidelijk is wat scholen daarvoor zelf moeten doen en wat er gebeurt als scholen daartoe niet in staat zijn.

Ten aanzien van de cultuurhistorische hoofdstructuur en ruimtelijk beleid wordt een gebiedsgerichte aanpak aangeduid. Een onderdeel daarvan is de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Ook wordt aangegeven dat de provincie zich inspant om de ruimtelijke structuur veilig te stellen op basis van de ruimtelijke visie. Het CDA vindt dat dit in relatie tot het streekplan moet worden uitgewerkt. Duidelijk moet worden wat het voor agrariërs in het betrokken gebied gaat betekenen wanneer er inundatievelden moeten komen. Het CDA is tegen gedwongen verplaatsing of onteigening..

Ook wordt melding gemaakt van de uitvoering van de projectenveloppen in het kader van de NHWL. Hij vraagt of daarmee al in 2006 wordt gestart, echter, aan dit project is geen budget gekoppeld. Graag hoort hij of er al resultaten bekend zijn van het onderzoek naar Fort Vechten.

De inzet om de restauratie achterstand te verkleinen door middel van voorfinanciering, vindt zijn fractie een goed plan. Het voorstel op pag. 16 om een aparte beheerstichting op te zetten heeft zijn instemming, echter, dit moet wel nader worden uitgewerkt.

Naar aanleiding van het Amateurkunsthuis, vindt het CDA het juist dat aandacht wordt besteed aan de grote steden, echter, ook het platteland en de kleine kernen moeten hierbij nadrukkelijk worden betrokken.

Opnieuw wordt in de tekst aangegeven dat het bereik van de regionale radio en TV moet stijgen en dat zij daarover verantwoording moeten afleggen. Graag hoort hij hoeveel woningen in de provincie Utrecht niet op de kabel zijn aangesloten; deze bewoners kunnen dan ook geen kennis nemen van informatie die tijdens rampen via de regionale media wordt verstrekt.

De heer Van Benthem complimenteert GS met deze nota, echter, meer integraliteit is nodig gelet op de wisselwerking met (kennis)economie, recreatie, sociale agenda, doelgroepen. Ook kan er vanuit de cultuur iets worden gedaan aan versterking van het “bleke” recreatieve profiel van Utrecht. Evenals het CDA vindt hij invulling van de PM-posten noodzakelijk.

Nogal wat punten, met name als het gaat om prestaties, blijven weinig concreet. Met name waar het gaat om kunst en media worden de prestatieafspraken steeds minder uitgewerkt. Hij vraagt hiervoor aandacht.

Voor wat betreft het Cultuurprofiel voor Midden Nederland “Jonge Ruimte” laat hij weten dat de Raad voor Cultuur de profielen voor de landsdelen afkeurt omdat deze te abstract zijn met teveel aandacht voor de nationale beleidsmatige thema’s. Hij vraagt hoe met die kritiek wordt omgegaan en waar nu werkelijk voor wordt gekozen. De staatssecretaris voor Cultuur ziet Utrecht als de stad voor filmcultuur, daar past dan een provinciaal filmarchief en Nederlandse filmdagen mooi in. Helaas worden daarvoor geen budgetten beschikbaar gesteld. Hoe gaat de provincie om met het advies van de commissie Schnabel, nu blijkt dat drie negatieve adviezen toch subsidie ontvangen? Welke politiek-bestuurlijke overwegingen liggen hieraan ten grondslag? Ook vraagt hij naar de rol van de provincie in het bestuurlijke krachtenveld. Die beschouwing zou mede leidend moeten zijn en is wat de VVD-fractie betreft vooral faciliterend, ontwikkelingen aanjagend en een klimaat scheppen waarin cultuur kan gedijen. Hij vraagt wat de regio wordt aangeboden, wanneer de twee steden als magneet worden gezien.

Op pag. 6, van hoofdstuk 1 worden 6 thema’s genoemd in het kader van het cultuurconvenant Amersfoort. Spreker vindt dit ambitieus. Daarvoor wordt het beperkte bedrag van € 63.000,- gereserveerd. Hij heeft de indruk dat de provincie wel een grote broek wil aantrekken, maar dat Amersfoort het zelf mag betalen.

Hoofdstuk 2, cultuurbereik, vindt hij zeer belangrijk omdat cultuur bij uitstek ook geschikt is om waarden en normen te behandelen en om elkaars verschillen in culturele achtergronden te begrijpen. Wat verhindert scholen om deel te nemen aan de cultuureducatie? Gelet op de inspraak, zijn er zorgen voor de toekomst. Een doel van 80% en 70% is aardig maar als gemeenten gaan bezuinigen is dat geld snel geschrapt. Zijn suggestie is om naar een systeem van matching van provinciaal en gemeentelijk geld toe te werken. De rol van de bibliotheken is belangrijk want zij kunnen als intermediair optreden. Zijn fractie is het, naar aanleiding van hoofdstuk 3, erfgoed, eens met de meer kaderstellende rol van de provincies. Eisen moeten er worden gesteld aan mede-overheden en andere partners. Via de RO moet er worden gestuurd. De Nieuwe Hollandse Waterlinie wordt in Agenda 2010 aangekondigd en daarvoor wordt € 9 miljoen geclaimd. Na de molens is er voor dit en de steenfabriek € 6 miljoen over. Wat betekent dit? Komt er een afzonderlijk voorstel? Voorts wordt er een Restauratie Opleidings Project aangekondigd, echter, zonder budget. Ook Malta wordt als PM opgevoerd. Echter, bij een integrale nota horen toch ook integrale afwegingen.

Het Archeologisch Info-Centrum is in Kwatta 2 gesneuveld. Hij vraagt of de provinciale collectie in bruikleen kan worden gegeven om elders tentoongesteld te worden, bv. bij de Limes in Leidsche Rijn, samen met de gemeente Utrecht. Bij de musea wordt aangekondigd dat de provincie het beleid in de breedte wil loslaten, maar wat betekent dit voor de 45 musea? Het lijkt hem juist een provinciale meerwaarde om de kleine musea te ondersteunen. Een en ander wordt aan kansrijke musea gekoppeld, echter, wie bepaalt wat een kansrijk museum is? Waarom wordt de aandacht beperkt tot enkele grote blikvangers? Wat wordt verstaan onder een optimaal gebruik van de subsidieregeling? Het bedrag van € 123.000,- voor het project “collectie naar connectie” lijkt erg matig, temeer daar het over 45 musea moet worden verdeeld. De provincie wil met de gemeente Maarssen gaan praten over Slot Zuylen. Waarom wordt er niet gesproken met de gemeente Amerongen over Kasteel Amerongen? Voorts meent hij dat de provincie meer als toezichhouder op de archiefzorg moet inspringen. Hij vraagt hoe het ervoor staat bij de Utrechtse gemeenten en waterschappen. Gemeenten en raden moeten op achterstanden worden aangesproken. Zijn er problemen bij de vorming van de twee laatste RHC’s (West Utrecht en Heuvelrug)? Zijn fractie stemt in met de vernieuwing van het Erfgoedhuis, echter,

deze moet wel zorgvuldig worden vormgegeven. De vraag is of alles ook moet fuseren tot één organisatie. Het kind (bedoeld wordt de Monumentenwacht) mag niet met het badwater worden weggegooid. Zijn fractie ziet graag een voorstel tegemoet op basis waarvan duidelijke keuzes en afwegingen kunnen worden gemaakt.

Met het oog op hoofdstuk 4, kunsten, vraagt spreker aandacht voor de spin-off van deze cultuuruitingen voor recreatie, onderwijs en ook voor de amateurkunst. Bij beeldende kunst is het niet gelukt meer samenhang te bewerkstelligen, echter, op pag. 28 staat dat het toch weer wordt geprobeerd. Hij vraagt waarom het nu wel zou gaan lukken. Vragen heeft hij over de samenwerking tussen ateliers en werkplaatsen met het onderwijs. Waarom komt het in dit werkveld niet tot één facilitaire collectieve voorziening en worden er meerdere in standgehouden?

Naar aanleiding van hoofdstuk 5, media, vraagt hij welke mogelijkheden de nieuwe mediawet straks gaat bieden.

De heer Nugteren heeft waardering voor deze nota. Duidelijk is dat de stad Utrecht en de regio uit hun schulp aan het kruipen zijn.

Spreker geeft aan dat cultuur ook een grote maatschappelijke betekenis kan hebben, bv. met het oog op de kenniseconomie. De nota is een erkenning van ontwikkelingen die gaande zijn. In het cultuurconvenant zijn voor de provincie Utrecht zeer goede resultaten behaald.

Graag wil hij weten waarom wordt voorgesteld om van de drie adviezen van de Raad van Cultuur af te wijken. Ook wil hij weten welke criteria er aan beoordelingscommissies worden meegegeven. Het criterium van provinciale herkenbaarheid kan wellicht meer worden versterkt. Hij stelt voor dat PS zich hierover nog eens gaan buigen.

Voorgesteld wordt om het Erfgoedhuis centraal in het provinciaal beleid te positioneren. Daar zijn goede argumenten voor, echter, hij zou dit nu niet zo via deze nota willen regelen, gezien enkele reacties.

GL kan instemmen met de culturele hoofdstructuur maar wel mist GL daarin het water met de specifieke culturele activiteiten en de havens alsmede het industrieel erfgoed. Nadrukkelijk stelt spreker dat het industrieel en het ambachtelijk erfgoed niet verloren mag gaan. Hij pleit ervoor een en ander middels een strategische verkenning nader te gaan analyseren. Voorts geeft spreker aan dat kunst mensen kan binden, feitelijk is het een weefsel in de samenleving. Dat geldt bij uitstek voor de amateurkunst. Juist in de provincie Utrecht, met name in de regio, is er op het gebied van de amateurkunst veel gaande. Vele verenigingen zijn actief. Spreker is van oordeel dat de amateurkunst in Nederland, in tegenstelling tot andere landen, wordt ondergewaardeerd. Hij heeft al eerder gepleit voor het instellen van een provinciale prijs ter waardering en bevordering van de amateurkunst. Hij hoopt dat een meerderheid van de staten dat voorstel zal steunen omdat daarmee tot uitdrukking kan worden gebracht dat de provincie hecht aan de amateurkunst en die waardeert.

De heer Bisschop vindt het een goede zaak dat er een cultuurprogramma voorligt. Echter, teveel accent ligt er op de grootstedelijke culturele context, inclusief het project Vrede van Utrecht. Zijn fractie hecht eraan het accent meer naar de regio's te verplaatsen. Lokale musea moeten worden ondersteund om het lokale culturele besef te versterken en het monumentenbeleid moet worden geïntensiveerd.

Nadrukkelijk brengt hij het archiefbeleid onder de aandacht, in het licht van de regionale historische centra. Lokale historische verenigingen en parallel daaraan musea zijn bezig met archieven. Een laagdrempelige archiefvoorziening is voor het onderwijs noodzakelijk, en fysieke concentratie van archieven vindt hij dan ook niet wenselijk omdat daardoor ontwikkelingen worden geblokkeerd. Hij begrijpt de bestuurlijke overwegingen wel, maar hij pleit er toch voor dit beleid kritisch tegen het licht te houden, juist omdat de provincie wil streven naar verbreding van het cultuurbereik. Spreker sluit zich aan bij de opmerkingen die door andere fracties over de PM-posten zijn gemaakt.

Ook hij wil weten wat de overwegingen geweest zijn om af te wijken van het advies van de commissie Schnabel. Destijds heeft hij zijn bedenkingen ten aanzien van bepaalde cultuurprogrammaonderdelen,

met name over theater en dans, al uitvoerig verwoord. Graag hoort hij wat de Kwatta-maatregelen voor het project Sabine gaan inhouden.

De heer Van Kranenburg constateert in deze discussie met instemming dat CDA en VVD het accent meer richting regio aan het verschuiven zijn. Hij hoopt dat beide fracties dat ook in PS zullen gaan effectueren.

Op pag. 125 wordt ingegaan op de wijziging in beoordelingscriteria. Kennelijk gaat het hier om een stuk dat op 17 augustus jl. door GS is vastgesteld. Eén van de criteria voor het organiseren van evenementen op het terrein van de amateurkunst is de aantrekkelijkheid van het evenement voor andere dan de traditionele publieksgroepen. Zijn vraag is waarom er andere dan traditionele publieksgroepen moeten worden bereikt. Graag wil hij ook weten wie de zgn. traditionele bezoekers zijn. Hij vreest dat dit tot willekeur gaat leiden. Uit het veld heeft hij vernomen dat subsidies zouden zijn afgewezen op grond van het christelijke karakter van een evenement. Hij heeft inmiddels begrepen dat dit niet aan de orde kan zijn. Er moet hier een vergissing in het spel zijn. Toch heeft hij de indruk dat traditionele kunstuitingen met name in de periferie geen ruime subsidie ontvangen.

De heer Schiedon geeft aan dat de SP het programma rond de Vrede van Utrecht “niet ziet zitten”. Ten aanzien van de culturele planologie willen GS zich gaan herbezinnen op de toetsende rol in het kader van de handleiding bestemmingsplannen. Hij vindt dit een goede zaak en wil graag horen wat die herbezinning heeft opgeleverd. Voorts onderstreept hij het belang van de Monumentenwacht. De zorgen over toekomstige ontwikkelingen, die naar voren komen in de brief van de Monumentenwacht van 8 november jl. worden door zijn fractie gedeeld. Later zal zijn fractie daar in het kader van het Erfgoedhuis nog op terugkomen. De SP is tegenstander van een fusie, pleit voor een zelfstandige Monumentenwacht, en vraagt om grote voorzichtigheid te betrachten.

Ten aanzien van de positie van musea, benadrukt spreker dat de eerste taak van een museum is het vormen van een collectie die vervolgens aan de man moet worden gebracht. In de afgelopen periode heeft zich een afbraak van geschiedenisonderwijs voorgedaan. Hij is er groot voorstander van wanneer een collectie zodanig wordt gepresenteerd dat de bezoeker begrip krijgt voor de betekenis van de collectie. Echter, een en ander mag niet “in een pretpark ontaarden”.

Ook hij vraagt extra aandacht voor behoud van het industrieel erfgoed. Voorts meldt hij dat de SP in de PS-vergadering zal terugkomen op bezuinigingen in het kader van Kwatta.

De heer De Vries laat weten dat zijn fractie van mening is dat voorliggend cultuurprogramma eigenlijk kan worden betiteld als het provinciale streekplan voor cultuur. De fractie vindt dit een goed en volledig cultuurprogramma.

Ook wordt de rol van de provincie in het programma goed verwoord. Overigens is hij het niet eens met opmerkingen van commissieleden dat er in het programma teveel aandacht naar de steden zou uitgaan. Onderkend moet worden dat steden de cultuurdragers van formaat van de provincie zijn.

D66 heeft al eerder een helder standpunt over de Vrede van Utrecht uitgedragen. Het gaat hier om een grabbelton van activiteiten, terwijl de financiële gevolgen daarvan niet duidelijk zijn.

Wel enthousiast is zijn fractie over het verbeteren van de fysieke toegankelijkheid van accommodaties. Niet duidelijk is hoe dat concreet wordt opgepakt. Dienaangaande vraagt hij om een toelichting.

In het kader van de strategische cultuurhistorische verkenningen wordt ook Rijnenburg genoemd. Zijn fractie heeft daar geen behoefte aan. Nogmaals benadrukt hij dat D66 tegenstander is van woningbouw in Rijnenburg. D66 is positief over de voorfinanciering van de restauratie van rijksmonumenten. Wel wordt verwacht dat het rijk dienaangaande uiteindelijk zijn verantwoordelijkheid zal nemen.

Het is een goede zaak dat het archeologisch depot in 2006 gereed zal zijn. Hij vraagt of een gezamenlijk depot met de stad Utrecht mogelijk is. Ook wil hij weten of er nog gekeken wordt naar een mogelijkheid om dat te combineren met de Limes in Leidsche Rijn.

Het is goed wanneer amateur archeologen op bescheiden schaal toch de mogelijkheid krijgen om onderzoek te doen.

Voorts verwijst hij naar de 6 punten waarover het advies van de fracties wordt gevraagd.

D66 is positief over de punten 1 t/m 5, zij het dat punt 5, looptijd van het Cultuurprogramma, gelijk moet lopen met de rijkscyclus.

Punt 6 roept vragen op. Wat zijn de consequenties voor de betrokken organisaties; zijn die organisaties hierover al geïnformeerd? Voorts maakt hij een voorbehoud ten aanzien van de voorgenomen bezuiniging ad € 61.000 incidentele subsidies podiumkunsten.

De heer Pollmann memoreert dat men vorig jaar werd geconfronteerd met de notitie “Op Maat” of “Opmaat”, die uiteindelijk tot deze nota heeft geleid. Het gaat nu om een kadernota en hij gaat ervan uit dat de uitwerking zal terugkomen in deze commissie of in PS.

De PvdA is van oordeel dat de procedure goed en zorgvuldig is doorlopen en uiteindelijk in een gedegen programma heeft geresulteerd. Voorliggend cultuurprogramma is vergeleken met de uitgangspunten terzake van de PvdA. Positief is dat in voorliggend programma de brede toegankelijkheid van cultuur naar voren komt en dat wordt voorzien in een goede infrastructuur door middel van het convenant en het Erfgoedhuis. Van belang is dat het culturele programma vanuit de grote steden richting regio's wordt uitgedragen. Cultuur als onderdeel van het totale beleid; het gaat hier om een van de peilers van de samenleving. In voorliggend programma komt dat ook naar voren. Cultuur is geen geïsoleerd beleidsterrein. De PvdA is dan ook van oordeel dat het cultuurprogramma bouwstenen aandraagt en een goed fundament levert voor de uitwerking van beleid.

De PvdA is niet gelukkig met alle onderdelen van punt 6, Kwatta, maar kan zich daar wel mee verenigen. Het initiatief van GL tot het instellen van een provinciale prijs voor de amateurkunst, vindt zijn fractie sympathiek.

De heer Hooijer vraagt wat de bedoeling is geweest van de notitie “Op Maat”.

De heer Van Bergen antwoordt dat het ging “om een Opmaat tot iets moois”.

Het Cultuurprogramma 2005-2008 is inderdaad een integraal kaderstellend stuk voor het brede cultuurbeleid inzake erfgoed, de media en de kunsten. Als gevolg daarvan zijn intern de verschillende sectoren ambtelijk onder één aansturing gebracht.

Integraliteit en gebiedsgerichte aanpak zijn hier sleutelwoorden. Niet alle antwoorden konden integraal van aard zijn, omdat een aantal inspraakreacties puur sectoraal van karakter was.

De budgetten zijn op hoofdlijnen toebedeeld. Hier en der staan PM-posten. De status daarvan is dat er beleid geformuleerd is, maar dat dit nog niet concreet is ingevuld en dat de financiering in samenspraak met andere sectoren wordt uitgewerkt. Een aantal bestedingen van het uitvoeringsprogramma streekplan landt wat hem betreft bij de implementatie van bv. de cultuurhistorische hoofdstructuur. Dat geldt ook voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Er is in principe € 10 miljoen beschikbaar uit het Stimuleringsfonds. Voorgesteld wordt om daarvan € 4 miljoen voor de restauratie van de molens aan te wenden zodat er nog € 6 miljoen voor andere doelen overblijft. Hij zal in de komende tijd met voorstellen komen ten aanzien van de uitwerking van de vier enveloppen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Hij wil dienaangaande een beroep doen op de resterende € 6 miljoen uit het stimuleringsfonds, temeer daar dit ook andere geldstromen zal genereren.

De Commissaris der Koningin is portefeuillehouder van de regionale historische centra. Op verzoek van gemeenten wordt aangestuurd op de vorming van regionale historische centra, inclusief de archieven, juist om de drempel voor het publiek te verlagen en te kunnen professionaliseren en intensiveren. Het college van GS vindt dit een goede ontwikkeling, juist omdat er zo schaalvoordelen kunnen worden behaald.

Beleidsdoelen en ambities worden van een prestatieafspraken voorzien. Worden prestaties niet gehaald, dan zal dat naar deze commissie worden teruggekoppeld. Deze commissie zal vervolgens moeten gaan

beoordelen of het al dan niet om een reële prestatie-eis ging. Het college van GS vindt prestatieafspraken beslist niet vrijblijvend.

De VVD suggereerde de provinciegelden met andere gelden te matchen. Dat gebeurt inmiddels al in een aantal sectoren. Als voorbeelden noemt hij de gecombineerde inzet van middelen voor de vernieuwing van bibliotheken, de kunstzinnige vorming in de onderwijssectoren en het actieprogramma cultuurbereik. Dankzij de beschikbaarheid van provinciale middelen, komen er ook middelen van rijk en/of gemeenten beschikbaar. Het actieprogramma is met name voor de stimulering van het cultuurbeleid in regiogemeenten bestemd.

Opmerkingen zijn gemaakt over de relatie tussen de grote gemeenten en de regio. Hij meent dat veel opmerkingen uit een bepaalde beeldvorming voortkomen. Zo is RTV Utrecht in de stad Utrecht gevestigd maar zendt wel uit tot en met Renswoude. De stadsschouwburg en Vredenburg trekken veel publiek uit de regio. Alle culturele instellingen houden zich bezig met de vraag hoe de regio nog meer bij de programmering kan worden betrokken.

Drie instellingen hebben in het cultuurconvenant een plek gekregen, nl. Stut (volkstheater pur sang), Growing Up in Public (biedt her en der hand- en spandiensten aan o.a. scholen uit de gehele provincie) alsmede Merckx en Dansers. De commissie Schnabel heeft daarover negatief geadviseerd, echter, de Raad van Cultuur heeft zich buitengewoon positief over deze drie organisaties uitgelaten.

Hij zal de suggestie van deze commissie, om voor een volgende convenantperiode duidelijker criteria aan een externe adviescommissie mee te geven, zeker overnemen.

Utrecht heeft voor wat betreft de cultuuruitingen een uitstekend imago en heeft relatief veel convenantmiddelen van het rijk ontvangen. Hij is daar zeer tevreden over.

Voorts geeft hij aan dat er een onafhankelijke stuurgroep bezig is om de Federatie Stichts Cultureel Erfgoed om te bouwen naar een Erfgoedhuis. Daarover is inmiddels een rapport uitgebracht. Daarnaast loop het traject rond HUL, kastelenstichting, molens, nl. het verankeren van het beheer en onderhoud van het gebouwde erfgoed.

Spreker is aanwezig geweest bij een gesprek met de Monumentenwacht, waarin de nodige zorgen naar voren zijn gekomen. Hij constateert dat de stuurgroep daar in het rapport zeer zorgvuldig mee omgaat. In december of januari zal GS zijn opvattingen over het eindrapport van de stuurgroep naar buiten brengen.

Hij dankt GL voor het pleidooi voor de amateurkunst. Hij koppelt dit aan het verzoek van de CU om iets in den brede te doen voor de amateurkunst. Overigens steunt hij het initiatief van GL voor het instellen van een provinciale prijs voor de amateurkunst.

In de brief van 17 augustus jl. zijn criteria verwoord die gehanteerd worden bij het toekennen van subsidies voor indieners op het terrein van de amateurkunst. Wat hem betreft wordt daar niet op bezuinigd. Er zijn vele criteria voor het toekennen van subsidies en slechts één daarvan is dat het een beroep moet doen op nieuw publiek, juist om het bereik te verbreden. Nadrukkelijk stelt hij dat religieuze overwegingen geen enkele betekenis mogen hebben bij het afwijzen van subsidie. Hij zegt toe dat hij de lijst met criteria alsnog aan de commissie zal toezenden.

Via het verslag zal hij terugkomen op de vraag wat de Kwatta bezuiniging voor Sabine inhoudt.

In het kader van Kwatta hebben PS een Archeologisch Informatiecentrum in Fort Vechten afgewezen. Het AIC is dan ook definitief van de baan. Wel resteert er een archeologisch depot. Hij zal opnieuw met de stad Utrecht, en bij voorkeur ook met Amersfoort, in overleg gaan om na te gaan of een gezamenlijke opzet op een nieuwe locatie tot de mogelijkheden behoort. Wellicht dat daaraan dan toch een kleine publieksfunctie, met bescheiden mogelijkheid voor archeologisch onderzoek, kan worden gekoppeld, maar dat is nog niet zeker.

In het kader van de Agenda 2010 ging het om de vestiging van een landelijk informatiecentrum voor de Hollandse Waterlinie in Fort Vechten. Dat wordt nog steeds als mogelijkheid onderzocht.

Spreker memoreert dat de commissie vragen heeft gesteld over de doorloop naar 2008. Het gaat hier om een vierjarenprogramma. Dit is niet vrijblijvend gelet op de koppeling met het rijksconvenant. In

2008 moet er dan ook € 1,1 miljoen beschikbaar blijven en dat bedrag moet in totaliteit € 9 miljoen genereren.

De staten hebben de mogelijkheid om te besluiten of budgetten structureel moeten doorlopen.

De heer Nugteren vraagt nogmaals aandacht voor het behoud van het industrieel erfgoed.

De heer Van Kranenburg memoreert dat adviescommissies een inhoudelijk oordeel over kunst vellen. Hij vindt het opmerkelijk nu te vernemen dat de smaak van het college van GS de doorslag geeft of een programmaonderdeel al dan niet voor subsidie in aanmerking komt. Graag ziet hij de beoordelingscriteria voor de amateurkunst tegemoet.

De heer Van Benthum vraagt het volgende. Wanneer wordt ingestemd met voorliggend cultuurprogramma, gaat deze commissie er dan ook mee accoord dat de provincie zich gaat concentreren op de kansrijke musea en de breedte wordt losgelaten?

De heer Bisschop steunt de denklijn uit voorliggend totaal programma. Wel houdt hij een voorbehoud voor wat betreft te weinig aandacht voor de regio. Nader fractieberaad over dit punt is nodig.

De heer Klein Kranenburg laat weten dat het CDA met dit programma kan instemmen met uitzondering van de punten 1 en 5; daarover zal eerst fractieberaad moeten plaatsvinden.

De heer Van Bergen zet uiteen dat het industrieel erfgoed zeker de aandacht heeft. Terzake verwijst hij naar de voorstellen om de laatste steenfabriek in de uiterwaarden om te vormen tot een keramisch centrum. T.z.t. zal deze commissie daarover nader worden geïnformeerd. Ook is hij in gesprek met de gemeenten IJsselstein en Vianen over de havens aldaar.

Voorts zegt hij toe dat hij in een notitie zal terugkomen op de kansrijke musea.

De voorzitter constateert het volgende:

CDA en SGP willen op een aantal punten eerst nader fractieberaad.

GL, PvdA en D66 zijn positief over voorliggend programma. Daarbij wordt aangetekend dat D66 niet accoord gaat met de bedragen die bij punt 6 worden genoemd.

De SP maakt een voorbehoud ten aanzien van elementen die samenhangen met de Vrede van Utrecht. T.z.t. zal deze fractie terugkomen op de bezuinigingsvoorstellen. Nu kan nog geen positief oordeel over voorliggend programma worden gegeven.

De CU zal zich in de fractie nader over de voorstellen gaan beraden.

De VVD zal de financiële elementen in de fractie bespreken. Ook heeft deze fractie moeite met het detailniveau van punt 6, waarover instemming wordt gevraagd. Wel heeft de VVD een positieve grondhouding ten aanzien van het voorstel.

De heer Van Bergen wijst de VVD erop dat deze commissie zelf om dit detailniveau heeft gevraagd.

De voorzitter constateert dat dit punt voor behandeling terugkomt in de statenvergadering.

8. PS-voorstel Behoud Utrechtse Molens

De voorzitter geeft het woord aan de sprekers.

De heer G. Westra, voorzitter van het interim-bestuur van de Stichting De Utrechtse Molens, “is blij maar niet helemaal gerust”. In dit voorstel worden de problemen waarmee de SDUM worstelt erkent door het beschikbaar stellen van 4 miljoen euro. Dat is een fors bedrag om de problemen op te lossen. In dat kader wijst hij ook op de grote betekenis van de molens voor het Nederlandse landschap.

Toch is hij niet helemaal gerust omdat de subsidie van de provincie niet voorziet in de 10% onvoorzien van de kosten, terwijl er toch extra kosten op de stichting afkomen. Op grond van begrotingen die voor bestekken en restauraties worden gemaakt, moet nu al worden geconstateerd dat de kosten de nulmeting zorgwekkend gaan overschrijden. Ook wordt 1,5% kostenstijging niet in de subsidie meegenomen. Een bedrag van 197.000 euro (ca. 5%) die de stichting t.b.v. de exploitatie had gevraagd, moet in het komende jaar van de 4 miljoen euro worden afgetrokken en dat zal ten koste gaan van de restauratiewerkzaamheden. In totaal betekent dit dat de subsidie van de provincie met 17% onder het noodzakelijke budget blijft. Hij noemt dat toch een zorgelijke zaak.

Hij dringt aan op een open overleg met de provincie in de komende jaren teneinde na te gaan of hiervoor een oplossing mogelijk is.

Het probleem met voorliggend voorstel vindt hij de ont koppeling van de restauratiebijdrage en de exploitatiebijdrage. Nadrukkelijk stelt hij dat restauraties zinloos zijn, wanneer de exploitatie niet op orde is. De restauratie van de molens moet adequaat worden georganiseerd, voor wat betreft voorbereiding, begeleiding en uitvoering alsmede fondsenwerving. Ook daar gaat de kost voor de baat uit en moet mankracht worden ingezet om de stroom geld op gang te brengen. De SBUM is in de exploitatiebegroting uitgegaan van 3,4 fte, terwijl de provincie 1,5 fte voldoende vindt. Ook hier ligt een belangrijk punt voor overleg. De SBUM is blij met deze aanzet tot oplossing, echter, er blijven verschillende punten van overleg over.

De heer H. Lugtmeijer vraagt namens het Utrechts Landschap aandacht voor het uitgeven van € 4 miljoen aan molens. Hij noemt dat “een helse klus” omdat het bedrag in zeer veel posten uiteen zal vallen en de nodige discussie zal opleveren. Eén van de adviezen is om het werk aan HUL uit te besteden. HUL bereidt zich voor om deze klus te gaan klaren maar neemt dit niet lichtvaardig op. Aan de molens is ook een veiligheidsprobleem gekoppeld, echter, dat is in de nulmeting niet goed tot uitdrukking gekomen. Hij doelt hier op het onderstreams raken van watermolens die in een dijklichaam staan. Er kunnen lekkages ontstaan die, wanneer niet wordt ingegrepen, tot ernstige gevolgen kunnen leiden. Ook dit zal kosten met zich meebrengen. Hierover is contact opgenomen met het waterschap.

Voorts wijst hij op de sociale component van molens. Een molen kan prachtig gerestaureerd worden, echter, zonder de vrijwillige molenaar met zijn hulpjes kan de molen niet draaien. Er moet weer een enthousiaste aanhang worden geformeerd die de molen draaiende houdt en tijdig gebreken signaleert zodat deze tijdig gerestaureerd kunnen worden. De restauratie heeft dan ook veel begeleiding nodig. Wellicht dat een derde geldstroom op gang kan worden gebracht. Dat is nodig voor dekking van de onvoorziene kosten.

Mevrouw Van Keulen vraagt verduidelijking omtrent de derde geldstroom. Ook vraagt zij of bijdrage van het waterschap in de kosten tot de mogelijkheden behoort.

De heer Lugtmeijer antwoordt dat het waterschap zich realiseert dat de watermolens een potentieel gevaar voor dijken kunnen zijn. Met het waterschap zal over oplossingen en kostenverdeling worden gesproken. De veiligheid van de dijken verdient veel aandacht maar is niet in de nulmeting meegenomen. Er zijn veel beeldbepalende molens in het buitengebied en hij gaat ervan uit dat gemeenten daar iets voor over hebben.

Voor draaiende molens is een redelijke aanhang. Het komt voor dat de plaatselijke middenstand substantieel bijdraagt aan het reguliere onderhoud van een molen.

De heer Westra voegt eraan toe dat ook een beroep op de grote landelijke fondsen zal worden gedaan. Er is tijd en menskracht nodig om een derde geldstroom op gang te brengen.

De heer Nugteren vraagt of het werk wel kan worden afgemaakt, omdat zojuist is gemeld dat een bedrag van 4 miljoen euro teweinig is voor dekking van de totale restauratiekosten.

De heer Westra antwoordt dat het interim-bestuur ervan overtuigd is dat op zeer korte termijn moet worden gestart met het aanpakken van de ergste problemen. Stilstand is dodelijk voor molens. Eerste prioriteit is dat de molens weer gaan draaien. Hij gaat ervan uit dat partijen de bereidheid hebben om periodiek met elkaar in overleg te gaan om na te gaan waar mogelijkheden en oplossingen liggen. Het werk moet starten, langer wachten zal de problemen alleen maar vergroten.

De heer Pollman laat weten dat hij in eerste instantie positief was over het voorstel van GS om 4 miljoen euro uit het Stimuleringsfonds aan te wenden voor de restauratie van de molens. Echter, de beide insprekers hebben hem niet gerustgesteld. Het interim-bestuur wil met de provincie in gesprek blijven over de financiën, omdat het bedrag van 4 miljoen euro niet voldoende is voor de restauratie. Wanneer daarmee wordt ingestemd, dan is er feitelijk sprake van een open eind financiering. Dat is voor de PvdA niet bespreekbaar. Voor de PvdA is een subsidie van 4 miljoen euro het maximale bedrag. Hij wil GS de opdracht meegeven om het interim-bestuur te verzoeken hoe de subsidie van 4 miljoen euro in het kader van de totale restauratie van de Utrechtse molens besteed gaat worden en waar de rest van de financiering vandaan moet komen.

Mevrouw Van Keulen laat weten dat D66 instemt met het voorstel om eenmalig een bijdrage te leveren van € 4 miljoen voor de restauratie van de Utrechtse molens. Het is een goede zaak dat het interim bestuur een derde geldstroom gaat onderzoeken. Ook bijdragen van het waterschap liggen voor de hand. Er wordt een nieuwe beheerstichting opgericht, en ook dat is een belangrijk onderdeel van het voorstel. Zij gaat ervan uit dat er voldoende vrijwilligers kunnen worden ingezet voor de Utrechtse molens.

De heer Schiedon laat weten dat de SP met voorliggend voorstel kan instemmen. Andere fracties hebben aangegeven dat het geen open eind regeling mag worden. Hij sluit zich daarbij aan. Spreker verwijst naar pag. 8 waar staat dat het provinciebeleid ten aanzien van DSUM teveel vertrouwd heeft op de eigen kracht en verantwoordelijkheid van het particulier initiatief. Dit is niet nieuw, gegeven de vele parlementaire enquêtes. De SP staat op het standpunt dat een zaak van publiek belang, met publieke gelden gefinancierd, feitelijk onder publiek beheer moet komen. De voorgestelde nieuwe beheerstructuur wekt bij zijn fractie onvoldoende vertrouwen. Er wordt op een derde geldstroom gegokt, echter, zekerheid is er niet. De SP wil de molens redden, en stemt met het voorstel in maar vindt de constructie die nu is opgezet, beslist niet afdoende om soortgelijke problemen in de toekomst te voorkomen.

De heer Van Kranenburg heeft begrepen dat 4 miljoen euro een aanzet is voor de oplossing. Wellicht moeten er robuuste keuzes worden gemaakt, nl. welke molens wel of niet behouden moeten blijven om zo toch binnen de financiële kaders te kunnen blijven. Er zijn kennelijk projecten die de provinciale staten zeer van belang vinden, maar die wel erg veel geld kosten. Het wordt z.i. tijd om gerichte keuzes te maken.

De problemen met de molens zijn door de handelswijze van het voormalige bestuur niet tijdig aan de provincie gemeld. Hij vraagt of er nog andere stichtingen zijn, onder financiering van de provincie, waar soortgelijke problemen kunnen worden verwacht.

De heer Bisschop begrijpt dat er naast de 4 miljoen euro nog een bedrag van € 7.00.000,- extra nodig is. Dat vindt hij geen op-eindfinanciering. Z.i. is het bedrag van 4 miljoen euro richtinggevend. Wanneer in de uitvoering blijkt dat er fricties zijn, dan moet er over oplossingen worden gepraat. Op voorhand wil hij in de subsidie geen extra ruimte van 17% creëren.

Er wordt gewerkt aan de tot standkoming van een nieuwe beheerinstelling voor onroerende monumenten. Hij heeft daar al vaker voor gepleit. De SGP gaat accoord met dit voorstel.

De heer Nugteren sluit zich aan bij de vragen van de PvdA.

De heer Van Benthum constateert een financieel gat in de restauratiekosten van € 350.000,-, onvoorziene omstandigheden daargelaten. Nu hoort hij dat de kosten zorgwekkend hoger zijn geworden. Het lijkt erop dat er slechts sprake kan zijn van een begin tot restauratie. Voorts vraagt hij toelichting over de toekomstige exploitatie, temeer daar molens zeer onderhoudsgevoelig zijn. Hij vraagt wat de provincie in de komende jaren structureel wil gaan bijdragen in de kosten. In de cultuurnota staat een jaarlijks bedrag van 15.000 euro terwijl in dit voorstel wordt gemeld dat er jaarlijks 54.000,- euro beschikbaar wordt gesteld, 10% van de totale kosten van de SBUM. Hij wil hier helderheid over.

Zijn fractie heeft aarzelingen omdat nog steeds niet duidelijk is of er in de toekomst niet dezelfde fouten zullen worden gemaakt. Een deel van het bedrag wordt een renteloos voorschot, echter, hij ziet dat niet in het besluit terug.

Vragen heeft hij over de wens tot verplaatsing van een van de molens. Nadrukkelijk stelt hij dat dit niet gefinancierd mag worden uit restauratiegelden.

Mevrouw Vonk is voor het behoud van de Utrechtse molens. In het voorstel komt onvoldoende tot uitdrukking welk deel Monumentenzorg op termijn gaat terugbetalen aan de provincie. Graag wil zij daarover uitleg.

In het voorstel wordt aangegeven dat het noodzakelijk is dat de provincie zich intensiever gaat bezighouden met de werkelijkheid achter de formele verslagen.

De inspreker heeft zojuist melding gemaakt van indexering bouwkosten en onvoorziën, die uitkomen op 17%. Echter, in de beleidsregels voor onderhoud en restauratie van monumenten wordt aangegeven dat de post onvoorziën maximaal 5% mag bedragen en de indexering bouwkosten 3%. Zij vraagt wat het toezicht van de provincie feitelijk behelst. Hier moet vakkundig en deskundig naar worden gekeken om een nieuw debacle te voorkomen. Voorts vraagt zij of de 197.000 euro, die ten laste wordt gebracht van de 4 miljoen uit het stimuleringsfonds, al is uitgegeven.

De heer Van Bergen antwoordt dat er nog niets is betaald. Hij heeft contact gehad met het interim-bestuur over de gang van zaken en over de begroting. Wat hem betreft hoort hij vanavond geen nieuwe informatie. Het bestuur vraagt om meer middelen, echter, voorliggend voorstel heeft betrekking op een bedrag van € 4 miljoen voor de restauratie van de molens, gebaseerd op de nulmeting uit 2003.

Hij gaat ervan uit dat er ook aanbestedingsvoordelen en inverdieneffecten te behalen zijn en dat een derde geldstroom ook financiën zal opleveren. GS zijn van oordeel dat met een bedrag van 4 miljoen euro de molens op een goede manier draaiende kunnen worden gehouden. GS willen met het nieuwe stichtingsbestuur prestatieafspraken per molen gaan maken, zodat er een duidelijk en inzichtelijk beeld per molen over het aanbestedingsvoorstel en de prijs van de aannemer gaat ontstaan.

Mevrouw Vonk wijst erop dat er niet veel aannemers zijn, die molens kunnen restaureren.

De heer Van Bergen bevestigt dat.

Wellicht doet zich op termijn de vraag voor of de stichting wel van alle 22 molens eigenaar kan blijven. Die vraag kan hij nu niet beantwoorden. GS zijn van oordeel dat een budget van € 4 miljoen plus inzet van reguliere provinciale middelen voldoende moeten zijn.

De molens komen t.z.t. in eigendom van het nieuwe Erfgoedhuis. In de begroting is voor de exploitatie van het Erfgoedhuis een bedrag van 350.000,- euro opgenomen. Een groot deel van dat bedrag zal voor de exploitatie van de molens worden ingezet. Overigens blijft hij op het standpunt staan dat ook de gemeenten dienen bij te dragen aan de onderhoudskosten van molens in hun gebied.

Van de voorfinanciering zullen alleen de subsidiabele kosten, waar de rijksmonumentenregeling op van toepassing is, in 2012 terugkomen. In het meest positieve geval gaat het dan om 1,7 miljoen euro (van de 4 miljoen euro).

De heer Pollmann constateert dat de gedeputeerde maximaal 4 miljoen euro voor de restauratie van de molens wil inzetten. Zijn fractie sluit zich daarbij aan en steunt dit voorstel.

Gehoord de discussie, constateert de voorzitter dat de VVD-fractie dit voorstel eerst nog in de eigen fractie wil bespreken. Alle overige fracties brengen hierover een positief advies uit. Het voorstel inzake behoud Utrechtse Molens zal tijdens de PS-vergadering opnieuw aan de orde komen.

9. PS-voorstel leefbaarheid kleine kernen

De heer De Niet laat weten dat het CDA een droom en wensen heeft. Of die droom inderdaad werkelijkheid wordt, hangt af van de vraag of die wensen straks tot uiting komen in de leefbaarheid van de kleine kernen.

Het CDA vindt dit een goed en duidelijk leesbaar stuk. Het gaat hier om een ambitieus en goed plan voor de komende jaren. Wel zal jaarlijks worden gevolgd of men inderdaad op koers ligt. Als dat niet zo is, dan dient de commissie vroegtijdig op de hoogte te worden gesteld. Het CDA stemt ermee in om de 495.000 euro onder te brengen in de bestemmingsreserve, die in dit investeringsjaar niet zijn gebruikt. Op pag. 1 bij Beoogd effect, wil het CDA graag “private partners” toevoegen.

Op pag. 3 van het uitvoeringsplan onder “Wonen” mag men vooral het particulier initiatief niet vergeten. Wanneer dit project slaagt, dan heeft dat zijn uitwerking op andere projecten.

Graag vraagt het CDA dringende aandacht en alertheid van de ambtelijke staf voor de overvolle subsidiepot van Europa. Het is niet alleen maar een klein gebied in de provincie, maar grensoverschrijdend. Het kan toch niet zo zijn dat men er later achter komt dat gelden daar ten onrechte zijn blijven liggen.

Voorts maakt spreker een opmerking over een servicenummer OV en/of CVV bereikbaarheid kleine kernen, ofwel een meetbare OV regeling. Persoonlijk droomt hij van een “Willy Wortel Helpdesk Freak” maar die dan wel het juiste antwoord geeft. Hij kan daar persoonlijke voorbeelden van noemen. Nog niet zo lang geleden is de domotica motie in de staten aangenomen. In de kleine kernen mogen de domotica voorzieningen niet worden vergeten, rechtstreeks bij betrokkenen, dicht bij de mens die dat nodig heeft. De krachten in de kleine kernen moeten worden gebruikt, daarmee wordt het beste resultaat bereikt.

Ten aanzien van de Woonruimteverdeling verwijst spreker naar paragraaf 6.4 concept nota van Beantwoording pag. 64/65 inzake het ontwerp streekplan waar o.a. wordt aangegeven dat veel kleine kernen met name in het westelijk weidegebied willen bouwen voor de eigen behoefte. De contouren worden als te strak ervaren. Het CDA wil de waardevolle gebieden zoals het westelijk weidegebied echter open en weids houden. Daarom is het niet gewenst de contouren al op voorhand op te rekken. In het kader van de eigen behoefte van kleine kernen kent men inmiddels al de 14-dagenregeling. Deze geldt echter tot 2000 inwoners. Als een kern boven de 2000 inwoners geen inbreidingsruimte meer heeft en er ook geen uitbreidingslocatie in het ontwerpstreekplan is opgenomen, zit de kern feitelijk op slot. In het kader van de woonruimteverdeling zou de regeling woningtoewijzingen uitgebreid moeten worden zodat ook kernen boven de 2000 inwoners hiervan gebruik kunnen maken.

Om de sociaal onwenselijke gevolgen van het niet kunnen bouwen voor de eigen behoefte in kleine kernen te verzachten, vindt het CDA het gewenst dat de regeling van de woningtoewijzing ook betrekking heeft op kernen met meer dan 2000 inwoners.

Voorts pleit spreker voor het stimuleren van gemeenten waar het gaat om het maatschappelijk gebonden eigendom. Dat is een constructie van gemeenten en woningbouwverenigingen, waarbij de woningen verkocht worden voor een lage prijs en als de bewoner eruit gaat wordt deze woning terugverkocht aan de woningbouwvereniging of gemeente voor dezelfde prijs, plus de inflatiecorrectie. Een en ander betekent dat er woningen blijven voor de doelgroepen.

De heer Klarenbeek wil op pag. 1, het investeren in met name de haalbare projecten, nadrukkelijk onderstrepen. Ook hij gaat ermee accoord om het bedrag van 495.000 euro naar 2005 over te hevelen.

Ten aanzien van de pilot projecten, laat hij weten dat dergelijke projecten daarna ook elders toepasbaar moeten zijn.

Op pag. 3 wordt in artikel 1 aangegeven “onder voorbehoud van goedkeuring van de begroting 2005”. Z.i. is die goedkeuring reeds verkregen.

De criteria voor de kleine kernen tussen de 2000 – 4000 inwoners, met afstand van 2 kilometer tot de grotere woonkern zijn wat zijn fractie betreft “te kort door de bocht”.

Vragen heeft hij over de toewijzing van woningen als gevolg van het beschermingsbeleid; is dat beleid niet in strijd met de Wet gelijke behandeling?

Naar aanleiding van pag. 6, merkt hij op dat Schakels toch wordt opgeheven c.q. geen subsidie meer van de provincie zal ontvangen. Men dient te voorzien in een goede overdracht naar het CMO.

Naar aanleiding van pag. 7, participeren in alle 33 kernen, laat hij weten dat de VVD vooral wil investeren in kansrijke projecten. Het is niet noodzakelijk dat alle 33 kernen aan bod komen.

De heer Nugteren deelt mede dat GL positief is over de aanpak en de onlangs gehouden conferentie over de leefbaarheid van de kleine kernen. Hij verzoekt GS erop toe te zien dat de leefbaarheid in kleine kernen steeds integraal wordt benaderd. In voorliggend voorstel mist hij het verenigingsleven. Hij pleit ervoor het verenigingsleven alsnog op te nemen, een en ander als provincie te ondersteunen, ook met inzet van financiële middelen.

De heer Bisschop laat weten dat zijn fractie waardering heeft voor voorliggend voorstel, juist omdat de kwaliteitsbenadering van de leefbaarheid van kleine kernen daarin naar voren komt.

Naar aanleiding van pag. 3, Wonen, 2^e aandachtstreepje, nieuwe experimentele vormen van goedkope woningen voor lokale starters, memoreert spreker dat hij in PS een notitie aan de orde heeft gesteld over dit onderwerp. Hij wil dit punt voor een volgende vergadering agenderen, nl. hoe kan de provincie het maatschappelijk gebonden eigendom stimuleren.

De voorzitter meent dat deze kwestie in de commissie REG aan de orde zou worden gesteld.

De heer Bisschop heeft er voorkeur voor om zijn voorstel in deze commissie te behandelen.

Wat hem betreft kan bijlage 3 komen te vervallen. Hij signaleert nl. dat er een tendens bestaat om de rode contouren minder strak te hanteren en meer instrumenteel in te zetten. Hij vindt dat dit verder thuis hoort in de discussie over het streekplan.

Zijn fractie steunt voorliggend voorstel.

De heer Van Kranenburg verwijst naar de notitie van de SGP over de kleine kernen, die hij zeer waardevol vindt. Overigens steunt hij het standpunt van de SGP ten aanzien van de rode contouren niet.

Zijn fractie kan voorliggend voorstel steunen.

De heer Schiedon laat weten dat de SP dit voorstel steunt. Voor wat betreft wonen, signaleert de SP de bouw van vele dure appartementen. Nagegaan zal moeten worden hoe projectontwikkelaars en grondspeculanten de pas kan worden afgesneden, bv. met een erfpachtstelsel.

De heer De Vries merkt op dat D66 de leefbaarheid van de kleine kernen als een “gezocht probleem” beschouwt. Afbrokkeling van sociale samenhang in de provincie Utrecht is, volgens de Sociale Agenda, niet aan de orde. Hier wordt door de provincie zelf een probleem gecreëerd.

Voorts verwijst hij naar pag. 3, wonen. Het principe “eigen volk eerst” dat voor de kleine kernen wordt toegepast, staat hem niet aan. De tekst hier vindt hij weinigzeggend en veel te algemeen. In het kader van de toewijzing van woningen is bv. niet duidelijk wanneer iemand van buiten als een allochtoon moet worden aangeduid en wanneer hij autochtoon wordt.

De heer Overbeek laat weten dat zijn fractie met dit voorstel instemt. Hij brengt het volgende naar voren:

- Waarom wordt gekozen voor de Lopikerwaard?
- Hoeveel draagt een gemeente in financiële zin zelf bij?
- Wanneer de provincie zijn bijdrage afbouwt, hoe wordt dan de continuïteit gegarandeerd?
- In de kleine kernen moet niet alleen maar in stenen worden geïnvesteerd. Het is juist van het grootste belang dat in de kleine kernen in mentaliteitopbouw wordt geïnvesteerd, bv. in verenigingsinitiatieven.

Mevrouw Kamp is verheugd over de steun van de commissie voor dit voorstel.

Zij laat weten dat er veel aandacht is voor Europese subsidiemiddelen. Gekozen is voor de Lopikerwaard, omdat er in dat gebied vele kleine kernen zijn waar de provinciale subsidies nu al een rol spelen en daarbij zal worden aangehaakt. Ook zijn er in dat gebied al de nodige initiatieven genomen en bestaat er tussen bewoners sociale samenhang. Eerst zal er in de Lopikerwaard een pilotproject worden gehouden, dat daarna voor breder gebruik zal worden geëvalueerd. De provincie draagt maximaal 50% in de kosten bij. Wanneer gemeenten geen financiële middelen inzetten, dan zal de provincie een project niet financieren.

Zij beaamt dat domotica ook voor de kleine kernen moet worden ingezet. Dit wordt ook een thema in het pilotproject, gerelateerd aan de lokale behoeften in kleine kernen. Zij erkent dat het pilotproject ook elders goed toepasbaar moet zijn. Voor wat betreft Schakels, merkt zij op dat de activiteiten van Schakels nog 4 jaar doorlopen. Het gaat hier om een tegenprestatie in relatie tot de gelden die Schakels van de provincie ontvangt.

Op pag. 3 wordt expliciet naar het verenigingsleven verwezen. Zij onderschrijft het grote belang daarvan.

De notitie van de SGP over het maatschappelijk gebonden eigendom kan wat haar betreft in deze commissie aan de orde worden gesteld. Deze notitie zal ook bij het pilotproject worden betrokken. Vragen zijn gesteld over bijlage 3, inzake het anders omgaan met contouren. De tekst van dit voorstel over de rode contouren in relatie tot de kleine kernen zal worden aangepast aan de besluitvorming over het streekplan.

De SP heeft voor wat betreft het maatschappelijk gebonden eigendom een pleidooi gehouden voor de erfpachtconstructie. Zij is bereid daarover de discussie aan te gaan. Zij zegt toe t.z.t. met een notitie te zullen komen waarin de meest passende oplossingen worden aangedragen.

Zeker is er oog voor de continuïteit van projecten, echter, de provincie financiert niet in de continuïteit. Exploitatielasten komen niet voor rekening van de provincie.

Gevraagd werd om niet alleen in steen te investeren, maar de behoefte van de burgers is voor GS wel het uitgangspunt. Er blijkt in kleine kernen heel veel behoefte te zijn aan multifunctioneel bouwen en dat vraagt weer om stenen stapelen.

Zij veronderstelt dat het voorkeursbeleid in wonen in de kleinen kernen voor eigen inwoners niet in strijd is met de wet. Zij zegt wel toe dit alsnog te zullen nagaan.

De heer Nugteren is van mening dat de provincie dient na te gaan waar en hoe het verenigingsleven kan worden ondersteund. Hij vraagt of dit in projecten kan worden meegenomen.

Mevrouw Kamp antwoordt dat studenten van de Hogeschool Utrecht in het kader van het pilotproject ook gaan onderzoeken wat er in de kleine kernen nodig is. Zij zegt toe dat in dat kader ook het verenigingsleven zal worden meegenomen.

De voorzitter constateert dat alle fracties, met uitzondering van D66, positief adviseren over het PS-voorstel leefbaarheid kleine kernen.

TER KENNISNEMING

10. Concept Provinciaal restauratie uitvoeringsprogramma 2004-2009

11. Stand van zaken FIFA WK Jeugd tot 20

12. Bijdrage aan netwerkvorming palliatieve zorg

13. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.

Wijzigingen op het verslag de statencommissie ZCW van 15 november 2004

Dhr. J. van Bergen

Blz. 7.

Passage midden op de blz. die begint met: Het is bedoeld als norm, ... Dat moet zijn: het is *niet* bedoeld als norm.

Een na laatste alinea: commissie REG moet zijn commissie ZCW.

Blz. 15.

Zin boven aan die begint met: In 2008 moet er dan ook € 1,1 miljoen beschikbaar blijven ..... vervangen door: In 2008 *moeten de provinciale middelen dan ook beschikbaar blijven....*

Blz. 18

Laatste alinea:

De molens komen t.z.t. in eigendom van *de nieuwe organisatie voor beheer en onderhoud, onder de hoede van Het Utrechts Landschap*. En in de volgende zin het Erfgoedhuis vervangen door *deze nieuwe organisatie*.

Dhr. S.J. Klarenbeek

Blz. 19, laatste alinea

In de passage over kleine kernen heeft dhr. Klarenbeek ook aangegeven dat voor wat de VVD betreft de kernen boven 3000 inwoners geen aandacht behoeven in het kader van kleine kernenbeleid.

Tevens heeft mw. Kamp toegezegd te laten uitzoeken of het toewijzigingsbeleid voor de eigen inwoners niet in strijd is met de Wet op de gelijke behandeling.